

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Bosansko-podrinjski kanton Goražde
OPĆINA GORAŽDE
Služba za finansije, trezor i privredu

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE GORAŽDE
ZA PERIOD 2017 - 2019

Goražde, juni 2016. godine

UVOD

Zakonom o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:102/13; 09/14; 13/14; 08/15; 91/15; 102/15) uspostavljeno je srednjoročno planiranje kao, kontinuiran proces, koji počinje srednjoročnom ekonomskom i fiskalnom prognozom, a završava odobrenim konačnim budžetom i procjenama za buduće dvije godine.

Ovaj Dokument okvirnog budžeta za period 2017-2019.godina predstavlja fiskalni okvir budžeta Općine Goražde za 2017.godinu, te preliminarne projekcije za 2018. i 2019.godinu, ujedno DOB predstavlja preliminarni nacrt budžeta za 2017.godinu.

Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj: 1 o načinu i elementima izrade DOB-a koja sadrži: osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOB-a, tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika, te dinamiku i rokove pripreme DOB-a.

U Članu 15. Zakonom o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:102/13; 09/14; 13/14; 08/15; 91/15; 102/15) koji se odnosi na Budžetski kalendar definisani su rokovi prema kojim se priprema i usvaja budžet, a samim tim i Dokument okvirnog Budžeta.

Na osnovu navedenog člana Zakona o Budžetima u Federaciji BiH, Služba za finansije, trezor i privredu je pristupila izradi Dokumenta okvirnog Budžeta Općine Goražde za period 2017 - 2019.godina. Dana 12.02.2016.godine Služba za finansije, trezor i privredu je aktom (broj:03-1-14-1-643/2016) uputila svim budžetskim korisnicima (Općinskom pravobranilaštvu Općine Goražde, Kabinetu Načelnika, Službi općinskog vijeća te ostalim Službama Općine Goražde, kao i Javnim ustanovama koje su od 01.01.2016.godine preuzete na trezor Općine Goražde) Instrukciju broj: 1 odnosno instrukciju za izradu DOB-a Općine Goražde za period 2017 - 2019. godine, zajedno sa tabelom prioriteta.

Na osnovu navedene instrukcije, a prema odredbama člana 15. Zakona o budžetima u Federaciji BiH budžetski korisnici su svoje tabele prioriteta sa obrazloženjem trebali dostaviti do 15.04.2016.godine.

Do ostavljenog roka samo su svoje zahtjeve dostavili: Služba za društvene djelatnosti, opću upravu i zajedničke poslove, Služba za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu, Općinsko pravobranilaštvo, JU za predškolski odgoj i obrazovanje, JU Sportski centar, kao i Služba za finansije, trezor i privredu.

Dana 19.04.2016.godine Služba za finansije, trezor i privredu je uputila Urgenciju (broj: 03-1-14-3-1494/16) prema ostalim budžetskim korisnicima da do 30.04.2016.godine dostave svoje prijedloge za izradu DOB-a.

Do ostavljenog roka samo su svoje prijedloge dostavili: JU Centar za kulturu Služba za civilnu zaštitu i mjesne zajednice, Služba za geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina.

Dostavljeni Zahtjevi bi će obrazloženi kroz oblast upravljanje potrošnjom.

Na osnovu Član 18. Zakona o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:102/13; 09/14; 13/14; 08/15; 91/15; 102/15) propisano je da na osnovu prijedloga prioriteta budžetskih korisnika za izradu DOB-a Ministarstvo finansije priprema DOB i dostavlja ga Vladi do 15.juna.

Vlada razmatra i usvaja DOB do 30. juna tekuće godine zajedno sa srednjoročnim okvirom rashoda za tri godine nakon čega se dostavlja Parlamentu kao informacije.

Članom 28. Zakona o Budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:102/13; 09/14; 13/14; 08/15; 91/15; 102/15) regulisano je da se odredbe člana 18. shodno primjenjuju i na općine.

Dokument okvirnog budžeta Općine Goražde za 2017 - 2019.godine obuhvata slijedeće oblasti:

1. Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze ;
2. Srednjoročnu fiskalnu politiku i projekciju direktnih i indirektnih prihoda;
3. Srednjoročnu projekciju prihoda Općine Goražde;
4. Upravljanje potrošnjom.

Srednjoročne makroekonomske prognoze i srednjoročna fiskalna politika i projekcija direktnih i indirektnih prihoda su preuzete iz Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period 2017.2019. Federalnog Ministarstva finansija , te projekcija prihoda od direktnih i indirektnih prihoda Federalnog Ministarstva finansija proslijeđenih posredstvom Ministarstva finansija BPK-a.

1. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

1.1. Međunarodno makroekonomsko okruženje za period od 2012 – 2015.g.

Nestabilnost makroekonomskog okruženja obilježila je 2012. i 2013. godinu. Potvrda tome je i pad ekonomskog rasta od 0,5% iz 2013. godine na nivou Euro zone. Skroman ekonomski rast u okruženju sa stopom od svega 0,8% na nivou Euro zone u 2014. godini predstavljao je ipak poboljšanje u odnosu na pad prethodnog perioda. Izlazak Euro zone iz recesije nakon dvije godine negativnog rasta, smanjenje svjetskih cijena, te deflacija, bili su među najznačajnijim faktorima ekonomskog rasta u 2014. godini.

Prema pokazateljima EUROSTAT i OECD-a, Evropska privreda je tokom 2015.godine zabilježila rast realnog BDP-a. Prema podacima zavoda za statistiku zemalja u regionu i podacima iz izvještaja Evropske komisije (European economics forecast, winter 2016) iz februara 2016. godine, u eurozoni je u 2015. godini, zabilježen blagi rast realnog BDP-a u procentu od 1,6%.

Doprinos domaće potražnje u EU je bio nešto veći u 2015. godini u odnosu na ranije godine, što je rezultiralo opadanjem stope nezaposlenosti sa 11,6% u 2014. godini na 11,0% u 2015. godini.

Privredna kretanja u EU, naročito u Njemačkoj, Austriji i Italiji, te zemljama u region sa kojima je BiH najintenzivnije privredno povezana, imaju značajan utjecaj na domaću privredu. U 2015. godini zabilježen je realan rast BDP-a Njemačke u procentu od 1,7%. Austrija je imala nešto niži rast BDP-a i u 2015. godini je iznosio 0,7%. Italija je zabilježila realan rast u 2015. godini za 0,8%. Slovenija i Hrvatska bilježe blagi rast realnog BDP-a u 2015. godini, s tim što je Hrvatska imala rast za 1,8%, a Slovenija za 2,5%. Oporavak u privredi Srbije zabilježen je u 2015. godini po stopi od 0,8%. Kretanja realnog BDP-a u Makedoniji bilježila su rast za 3,3% u 2015. godini. Crna Gora je također zabilježila oporavak u 2015. godini sa realnim rastom BDP-a u procentu od 3,9%. Gore izneseni podaci nas upućuju na zaključak da privredna kretanja i projekcije u pojedinim zemljama EU, ali i odabranim zemljama regiona, imaju uglavnom pozitivan trend, te da fokus izvoznih i ekonomskih mjera FBiH treba svakako usmjeriti na rast BDP-a gore pomenutih zemalja.

1.2. Makroekonomska kretanja u Federaciji BiH za period od 2012 - 2015.g.

Tabela 1: Makroekonomski pokazatelji FBiH za period 2012 – 2015. godine (%)

Naziv	2012	2013	2014	2015
Bruto domaći proizvod (realni)	-1,2	1,7	1,4	2,2
Indeks industrijske proizvodnje	-4,4	7,3	0,1	2,2
Izvoz roba	-3,2	5,7	4,2	6,2
Uvoz roba	-1,9	-1,4	5,3	3,1
Pokrivenost uvoza izvozom	52,6	56,4	55,8	57,5
Stopa registrirane nezaposlenosti	46,8	47,4	46,9	46,4
Index potrošačkih cijena	2,1	-0,2	-0,7	-0,7

Izvor: Federalno ministarstvo finansija/financija, Federalni zavod za programiranje razvoja

Usporavanje pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja u eurozoni koje su obilježile 2012. i 2013. godina, naročito u razvijenim zemljama Evrope, Njemačkoj i Austriji, koje su značajni vanjskotrgovinski partneri BiH i Federacije BiH, uticalo je i na kretanja u Federaciji BiH i BiH u cjelini.

Istovremeno, stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH je tokom ovog perioda ostala relativno visoka, a pad uvoza roba u 2012. godini jasno ukazuje na pad private potražnje što je posljedica slabe kupovne moći građana.

U toku 2013. godine došlo je do stabiliziranja u eurozoni, Evropskoj uniji i regiji što se direktno odrazilo i na stabilizaciju prilika u Federaciji BiH, odnosno došlo je do rasta stopa realnog BDP-a, industrijske proizvodnje i izvoza.

Naime, indeks industrijske proizvodnje je porastao na 7,3% u 2013. godinu u odnosu na 2012., kada je bio negativan i veći je za čak 11,7 procentnih poena. Izvoz roba se, takođe, povećao na 5,7% u odnosu na 2012. godinu, dok se uvoz roba smanjio, te je i pokrivenost uvoza izvozom bila veća i iznosila 56,4%.

Kretanje BDP-a na nivou BiH i FBiH nastavlja pozitivan trend i u 2014. godini. Ostvareni BDP u BiH za 2014. godinu nominalno iznosi 28.217 miliona KM, pri čemu je ostvaren realan rast u procentu od 0,4%.² U FBiH je takođe zabilježen realni rast BDP-a u 2014. godini od 1,4%. Prema ocjenama Federalnog zavoda za programiranje razvoja očekuje se da će realan rast BDP-a u FBiH u 2015. godini iznositi 2,2%.

Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2015. godini u odnosu na isti period prethodne godine veća je za 2,2%.

Pokrivenost uvoza izvozom je nešto viša u 2015. godini (57,5%), u odnosu na prethodnu godinu kada je 55,8% uvoza bilo pokriveno izvozom. Rast izvoza u 2014. godini za 4,2%, nastavljen je i u 2015. godini, uz nešto višu stopu od 6,2%. Uvoz je u 2014. godini zabilježio rast u procentu od 5,3%, a u 2015. godini rastao je po stopi od 3,1%. Blagi rast privredne aktivnosti u toku 2014. i 2015. godine uticao je na pozitivna kretanja na tržištu rada. Prema statističkim podacima, prosječan broj ukupno zaposlenih u 2014. godini povećan je za 1,9%, a u 2015. godini za 1,5%. Posmatrano po djelatnostima, najveći rast broja zaposlenih zabilježen je u pružanju usluga smještaja i hrane (1.044 ili 3,1%) i u prerađivačkoj industriji (5.215 ili 6,5%). Stepen nezaposlenosti (registrovana nezaposlenost) u FBiH u 2014. godini iznosio je 46,9% (mjeren brojem nezaposlenih u odnosu na radnu snagu), a u 2015. godini stepen nezaposlenosti je nešto niži i iznosi 46,4%. Pored ekonomske krize, strukturnih problema privrede i pada investicija, ovako visokoj stopi nezaposlenosti u znatnoj mjeri doprinosi veoma velika prisutnost rada na „crno“, pri čemu su, pored stvarno nezaposlenih, u ovaj podatak uključeni i zaposleni koji rade u „sivoj“ ekonomiji. Stopa nezaposlenosti u FBiH u 2014. godini prema Anketi o radnoj snazi za 2015. godinu iznosi 29,1% (takođe predstavlja odnos broja nezaposlenih i radne snage) i znatno je niža u odnosu na zvaničnu (registrovanu) stopu nezaposlenosti.

1.3. Makroekonomske projekcije za period od 2017. – 2019. godine

Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5% u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast u 2016. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2015. godinu sa realnom stopom od 3,2%. Nakon toga se u 2017. godini očekuje dodatno ubrzanje na stopu od 3,5%. Projekcije za 2018.-19. podrazumijevaju nastavak postepenog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postepeno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do daljnjeg jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3,7% u 2018., te 3,8% u 2019. godini.

Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2016 – 2019)

Naziv	2016	2017	2018	2019
Bruto domaći proizvod (realni) %	3,2	3,5	3,7	3,8
Indeks industrijske proizvodnje %	4,1	5,1	5,7	5,9
Izvoz roba (nominalni) %	6,5	7,3	7,8	7,8
Uvoz roba (nominalni) %	3,5	5,8	5,0	5,5
Stopa nezaposlenosti %	42,4	41,5	40,5	39,5
Stopa rasta broja zaposlenih lica %	1,8	1,9	2,0	2,1
Nominalne stope rasta prosječne neto plate %	1,0	2,1	2,2	2,3
Index potrošačkih cijena %	0,0	1,2	1,3	1,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

Dosljedna i pravovremena implementacija „Reformske Agende“ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja bh. kompanija što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tokom 2016. godine očekuje se i značajniji doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Pod pretpostavkom nastavka pozitivnog trenda u eksternom okruženju uz dodatni doprinos internih dešavanja tokom 2016. godine, u BiH se može očekivati solidan rast industrijske proizvodnje od oko 4%. U periodu 2017. - 2019. godine pored nastavaka pozitivnih eksternih dinamika očekuje se i sve utjecajniji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Također se očekuje da energetski sektor, koji je u prethodnom periodu bio jedan od nosilaca industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u BiH navedenom periodu. Prema projekcijama DEPa ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem bh. industrijske proizvodnje od preko 5% za svaku godinu.

Podaci o smanjenju broja nezaposlenih lica početkom tekuće godine ukazuju da broj zaposlenih u BiH postepeno nastavlja rasti. Tokom 2016. godine očekuje se rast obima investicija kao i vanjske trgovine, što bi se pozitivno odrazilo na zapošljavanje i neto plate. Uz pretpostavljena pozitivna dešavanja u regionu i EU, u BiH se može očekivati nastavak rasta broja zaposlenih lica po približno jednakoj stopi kao u prethodnoj godini. Porast broja zaposlenih lica bi doprinio postepenom smanjenju stope nezaposlenosti u BiH. U istom periodu očekuje se rast prosječne neto plate od 1% g/g. U periodu 2017.-2019. godine se očekuje nastavak postepenog smanjenja stope nezaposlenosti i rasta prosječne neto plate u BiH. Prema projekcijama DEP-a rast obima vanjske trgovine i investicija bi se trebao pozitivno odraziti na poboljšanje poslovnog ambijenta i stvaranje uslova za kreiranje novih radnih mjesta, naročito u privatnom sektoru, zbog povećanog obima potražnje. Time bi se broj zaposlenih lica u BiH mogao uvećati 1,9%-2,1%. Pored navedenog, veći obim poslovne aktivnosti bh. preduzeća realno bi stvorio uslove za uvećanje neto plata od 2,1%-2,3% (Tabela 2).

Tokom 2016. godine u BiH se očekuje rast BDP-a od 3,2%, investicija od 6,9% i rast industrijske proizvodnje od oko 4%, što bi trebalo rezultirati intenziviranjem ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tako se prema projekcijama DEP-a u BiH očekuje realno povećanje ukupnog bh. uvoza od 3,5%, pri čemu bi očekivani uvoz roba porastao za 3,5%, a uvoz usluga za 3%. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita od 1%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bila poboljšana i na kraju 2016. godine iznosila bi oko 65%. Za period 2017. -2019. godine u Bosni i Hercegovini se predviđa dodatna normalizacija ekonomskih prilika i sigurniji ekonomski oporavak praćen višim stopama rasta BDP-a od preko 3,5%. Prema projekcijama DEP-a, do kraja posmatranog perioda očekuje se povećanje udjela izvoza u BDP-a na nivo od

37,3%, dok bi se udio uvoza u okviru BDP-a zadržao na postojećem nivou od oko 53%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2019. godinom bi mogla iznositi oko 70%.

Prema UNCTAD-ovim podacima evidentno je smanjenje stranih direktnih investicija prema zemljama u tranziciji od 54%. Ovaj negativan trend uz još uvijek neriješenu dužničku krizu u zemljama EU svakako se odrazio i na BiH. Prema procjeni CBBiH za 2015. godinu SDU bi iznosila svega 2,3% od BDP-a, prateći također smanjenje ukupnih investicija. U narednim godinama bi, prema procjenama, SDU povećavala svoj udio u BDP i kretala se od 2,4%, 2,6%, 2,9% do 3% BDP u 2019. godini, prateći rast ukupnih investicija, ali još uvijek ne bi dostigla učešće koje su imale u 2008. godini (5,2%).

Tabela 3: Makroekonomske pokazatelji Federacije BiH za period 2014.-2019. godina

Indikator	Procjena otvorenja		Projekcije			
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Nominalni BDP u mil.KM	17.813	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942
Nominalni rast u %	2,5	3,0	4,5	5,7	6,2	6,6
Realni BDP u mil.KM	17.625	18.204	18.929	19.867	21.162	22.135
Realni rast u %	1,4	2,2	3,9	4,9	6,5	4,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

Spor oporavak ekonomskih kretanja u međunarodnom okruženju, prije svega u EU, krajem 2014. godine i u 2015. godini, doveli su do jačanja negativnih rizika, što je uticalo na makroekonomske projekcije. U domaćoj privredi, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2014. godini (1,4%), procjenjuje se blagi realni rast BDP-a u 2015. godini od 2,2%. Očekivanja su da će BDP zabilježiti realan rast u 2016. godini od 3,9%, u 2017. godini 4,9%, da bi u 2018., odnosno 2019. godini procijenjeni rast iznosio 6,5% odnosno 4,6%.

Što se tiče vanjskotrgovinske razmjene, u FBiH je u 2014. godini ostvaren izvoz u iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4,2% više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz u istom periodu iznosio 10.354 mil. KM i za 5,3% je viši nego u 2013. godini. U 2015. godini izvoz je rastao za 6,2%. Očekivanja su da u narednom periodu FBiH zabilježi kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2016. godini za 7,6%, u 2017. za 7,9%, te u 2018. i 2019. godini za 8,0% odnosno 8,5%. U 2015. godini uvoz je zabilježio rast po stopi od 3,1%. U narednom periodu se očekuje rast uvoza u 2016. godini za 4,6%, u 2017. godini za 4,5%, dok su očekivanja za 2018. i 2019. godinu povećanje uvoza za 5,2% - 5,5%.

Broj radnika u Federaciji BiH u 2014. godini se povećao za 1,9%, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih lica povećao za 0,1%. U 2015. godini zabilježeno je povećanje broja zaposlenih za 1,5%. Imajući u vidu planirane aktivnosti Vlade, očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dostići stopu rasta od 1,1% u 2016. godini, stopu rasta od 2,2% u 2017. godini i stopu rasta od 2,5% - 2,8% u 2018., odnosno 2019. godini. U 2015. godini došlo je do smanjenja broja nezaposlenih lica za 0,3%. Očekuje se smanjenje broja nezaposlenih u 2016. godini za 0,5%, u 2017. godini za 0,7% i u 2018., odnosno 2019. godini za 1,0% - 1,2%.

Očekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u FBiH, u narednom periodu, temeljit će se na strukturnim reformama koje su predviđene Reformskom agendom i na ubrzanju investicijskog ciklusa, posebno investiranja u sektoru energetike. Povećanje 10 Oko 720 mil.KM u 2016 god., 820 mil. KM u 2017.god., 960 mil.KM u 2018. god.i 1 mild. u 2019.god. investicijske aktivnosti očekuje se uz konstantno povećanje udjela investicijskih aktivnosti u BDP-u, koji se kreće od 19,1% u 2015. do 22,0% u 2019. godini.

Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u EU i okruženju, što će pozitivno uticati i na ekonomski oporavak BiH i FBiH.

1.4. Rizici ostvarenja projekcija

Glavni rizici za ostvarenje projekcija koje se odnose na ekonomski rast su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl. Potencijalni rizik kod industrijske proizvodnje predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Kašnjenje odnosno nizak stepen implementacije reformskih zakona također mogu negativno utjecati na rast industrijske proizvodnje. Visok nivo integracije sa zemljama EU i regiona kroz trgovinske i finansijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu posebno u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tržišta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno obim investicija, vanjske trgovine (industrijske proizvodnje) u BiH, EU i zemljama u okruženju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavajući poslovni ambijent bi se mogao loše odraziti na intenzitet rasta broja zaposlenih i plata. Kao i prethodnih godina osnovni rizici za projekcije cijena u BiH su vezani za eksterne faktore (prvenstveno cijene nafte i hrane u svijetu). Ukoliko bi cijene nafte i hrane nastavile da se smanjuju sličnim intenzitetom kao u 2015. godini to bi se odrazilo na nivo cijena u BiH, odnosno u ekstremnom slučaju doprinijelo nastavku deflacije. Od domaćih faktora koji bi mogli uticati na promjene cijena su nepredviđene promjene cijena električne energije, uvođenje/povećanje akciza na određene proizvode i sl.

Prema postojećim procjenama, rizik stranih direktnih investicija bi se najviše odnosio na smanjena ulaganja u elektroenergetski sektor, uz potencijalnu nezainteresovanost stranih ulagača pri provedbi procesa privatizacije preostalih dijelova državnog kapitala.

2. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

2.1. Porezna politika i javni prihodi

Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda za period 2017. – 2019. godina bit će orjentisani na nastavku aktivnosti predlaganja zakonskih rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društva, stabilnih i predvidivih uslova poslovanja i jačanje prihodovne strane budžeta svih nivoa vlasti uz poboljšanje naplate javnih prihoda kao osnovnog agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba i obaveza.

To se prvenstveno odnosi na aktivnosti rasterećenja privrede i stimulisanje rasta zaposlenosti:

- kroz iznalaženje rješenja za smanjenje opterećenja na rad smanjenjem troškova rada za poslodavca uključivanjem naknada koje nemaju karakter plate (topli obrok, prevoz, regres) u poreznu osnovicu i adekvatno smanjivanje doprinosa za socijalno osiguranje uz postizanje neutralnog fiskalnog efekta, odnosno fiskalne održivosti vanbudžetskih fondova, a koje podrazumijevaju izmjene i dopune Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak;
- nastavak započetih aktivnosti na realizaciji projekta pojednostavljenja plaćanja javnih prihoda u Federaciji BiH (USAID Projekat reforme fiskalnog sektora – FAR,2014-2019), čija provedba bi imala višestruke koristi i za obveznike i za Poreznu upravu FBiH, kao što su uštede u vremenu i troškovima u odnosu na sadašnje stanje, smanjenje prosječnih troškova prikupljanja prihoda, kao i povećanje stepena dobrovoljnog izmirenja obaveza, olakšavajući privrednim subjektima da redovno izmiruju obaveze;

- uz tehničku pomoć USAID-ovog projekta „FAR“ nastavak aktivnosti na izradi sveobuhvatnog interaktivnog Registra neporeznih prihoda strukturiranog prema pripadnosti, zakonodavnom okviru, načinu uplate i sa aspekta obveznika plaćanja, i stavljanja pod kontrolu i nadzor uvođenja i naplate neporeznih prihoda koje uvode svi nivoi vlasti, što će rezultirati sa prijedlozima smanjenja parafiskalnih opterećenja, što će poslužiti Vladi Federacije BiH kao osnov za moguće izmjene propisa kojima se regulišu ove naknade, a u pravcu smanjenja opterećavanja poslodavaca, što bi stimulisalo rast stope zaposlenosti, kao i povećanje novih privrednih ulaganja;
- kontinuirana analiza efekata primjene Zakona o dopuni Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode, kako bi se sagledala mogućnost produženja roka za izmirenje obveza po osnovu glavnog duga uz otpis zateznih kamata propisanih ovim zakonom i za naredni period.

U oblasti javnih prihoda kontinuirano se provode i aktivnosti na sagledavanju zakonskih rješenja pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji BiH, sa posebnim naglaskom na davanje prijedloga za poboljšanje postojećeg vertikalnog i horizontalnog izjednačavanja sistema raspodjele prihoda od indirektnih poreza, što je ujedno i osnov za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda.

Radi poboljšanja trenutnog fiskalnog izvještavanja između entiteta i kantona radi se na implementaciji projekta izgradnje Jedinственe baze podataka javnih prihoda, koji će poslužiti kao podloga za pojednostavljenje plaćanja, što je u skladu sa potpisanim Memorandumom o razumijevanju između Američke agencije za međunarodni razvoj u Bosni i Hercegovini (USAID) i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, uz obezbjeđenje informatičke opreme za korisnike. U ovom periodu očekuje se konačna implementacija projekta mehanizma razmjene podataka o poreznim obveznicima između četiri porezne uprave (UINO, PU FBiH, PURS i PUBD) koji je uspostavljen uz pomoć MMF-a, odnosno potpuna uspostava informacionog sistema na način da svaka porezna uprava ima elektronski pristup informacijama koje se odnose konkretno na porezne obveznike, a koji se nalaze u drugim upravama.

Provođenje daljih aktivnosti koje će omogućiti efikasnu kontrolu finansijkog poslovanja priređivača igara na sreću s ciljem poboljšanja naplate javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. Proširivanje porezne osnovice na način da se uvedu nove vrste oporezivih prihoda te da se prenese porezni teret na bogatiji sloj, kao i povećanje broja poreznih obveznika kroz:

- Izmjene propisa o oporezivanju prihoda stanovništva odnosno dohotka fizičkih lica, kroz jasnije definisanje novih oporezivih dohodaka, kao i novih poreznih obveznika;
- Potpuna implementacija propisa o oporezivanju dobiti pravnih lica, kroz donošenje i provedbu podzakonskih akata.

Također, u cilju izvršavanja efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda i prateći izmjene Zakona koji regulišu direktne poreze, administrativne takse i ostale javne prihode, a u cilju smanjenja sive ekonomije i rada na crno predlaže se novi Opći porezni zakon i Zakon o Poreznoj upravi, sa harmoniziranim rješenjima koji su u primjeni u Republici Srpskoj, posebno sa aspekta poreznih procedura i postupaka.

Reforma Porezne uprave Federacije kroz izmjene pravnih pretpostavki koje će omogućiti racionalnije i efikasnije djelovanje Porezne uprave kroz:

- izmjene organizacione strukture i radnih procesa koji će promovirati efikasnost, racionalnost i odgovornost;
- poticanje unaprijeđenja informacionih tehnologija i obnavljanje ljudskih resursa s ciljem bolje komunikacije sa poreznim obveznicima te brže i kvalitetnije pružanje usluga;

- unaprijeđena dobrovoljnog poštivanja poreznih propisa kroz poreznu edukaciju, obavješavanje i komunikaciju sa poreznim obveznicima.

Radi suzbijanja sive ekonomije te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda i veće porezne discipline planirano je kontinuirano provođenje aktivnosti na jačanju inspekcijskih i poreznih organa u BiH, te unapređenje saradnje između poreznih uprava entiteta i Distrikta Brčko i Uprave za indirektno oporezivanje u skladu sa ustavnim uređenjem i nadležnostima svake od poreznih uprava i u okviru zaključenog memoranduma o saradnji kojim je uspostavljen mehanizam razmjene poreznih podataka.

Jačanje pravnog okvira u cilju unaprijeđenja poslovnog okruženja, a koji će uticati na smanjenje sive ekonomije kroz:

- uvođenja preventivnih mjera kroz porezne propise koje će poticati poštivanje svih propisa;
- strožije sankcije za nepoštivanje poreznih propisa;
- uvođenja mehanizama kontrole koji će omogućavati otkrivanje prevara (informatičko uvezivanje sa drugim organima, formiranje registara, analiziranje rizika, poboljšanja znanja i vještina ...)
- unapređenje sistema fiskalizacije koji će omogućiti efikasnije evidentiranje skrivenog prometa;
- harmonizaciju s drugim zakonskim propisima unutar Federacije i Bosne i Hercegovine.

Također, u narednom periodu, pored mjera koje Vlada Federacije BiH poduzima u cilju unapređenja poslovnog ambijenta, kojim bi se omogućilo efikasno privređivanje i ekonomski razvoj, dodatne aktivnosti treba usmjeriti na praćenje provedbe politika i preuzetih obaveza iz Pisma namjere, koje je Bosna i Hercegovina potpisala sa Međunarodnim monetarnim fondom. Realizacija navedenih planiranih aktivnosti zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja koji bi usporili i/ili odgodili realizaciju istih.

2.2. Javni prihodi za period 2017. – 2019. godine

Projekcije javnih prihoda za period 2017. - 2019. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

Prema projekcijama za 2017. godinu ukupni javni prihodi iznose 7.851 miliona KM, za 2018. godinu 8.110 miliona KM i za 2019. godinu 8.307 miliona KM i uzimaju učešće u GDP-u približno 25%.

2.3. PROJEKCIJE PRIHODA

U nastavku su date projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza proslijeđenih od Federalnog Ministarstva finansija posredstvom Ministarstva finansija BPK-a.

Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na jedinstvenom računu za 2015.godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i revidirane projekcije prihoda za period 2017-2019.godina

Indirektni porezi	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
Bosansko podrinjski kanton	27.439.748	23.280.768	22.752.645	23.814.324	25.360.483
Kanton	24.685.185	21.271.849	20.789.298	21.759.364	23.172.104
Foča-Ustikolina	211.416	239.352	233.922	244.837	260.734
Goražde	2.419.991	1.648.868	1.611.464	1.686.658	1.796.165
Pale - Prača	123.155	120.699	117.961	123.465	131.481
Općine	2.754.563	2.008.919	1.963.347	2.054.960	2.188.379

Izvršenje prihoda sa Jedinstvenog računa za 2015.godinu, revidirane projekcije za 2016.godinu i revidirane projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za period 2017-2019.godina za direkciju cesta

KANTON	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
Bosansko-podrinjski kanton	695.927	693.609	677.874	709.505	755.570

3. SREDNJOROČNA PROJEKCIJA PRIHODA OPĆINE GORAŽDE

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti na raspolaganju organima vlasti na prostoru Općine Goražde, iz kojih će biti finansirane javne potrebe općine, a koje su najvećim dijelom determinirane prilikama i situacijama navedenim u prethodnim poglavljima.

Imajući na umu postojeću situaciju, kao i činjenicu da Služba za finansije, trezor i privredu, vrlo malim dijelom može utjecati na ukupnu fiskalnu strategiju za naredni srednjoročni period evidentno je da kao realna osnova za izradu i prezentaciju srednjoročne fiskalne strategije će poslužiti prognoze i pretpostavke proslijeđenih od Federalnog Ministarstva finansija posredstvom Ministarstva finansija BPK-a. U kontekstu ranije spomenutog, kao i analiza ostvarenja prihoda proteklih godina i trenda izvršenja za prva tri mjeseca tekuće 2016. godine, Služba za finansije, trezor i privredu je uradila moguću projekciju prihoda koji pripadaju Općinskom budžetu. Osnov za projekciju prihoda za 2017.godinu je izvršenje prihoda za 2015.godinu.

3.1. Porezni prihodi

3.1.1. Indirektni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za indirektno oporezivanje

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i akciznih dadžbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun indirektno oporezivanje (UINO), nakon čega se raspodjeljuju slijedećim redom: (1) raspodjela na račun rezervi, (2) raspodjela za sredstva za financiranje Institucija BiH, (3) raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta i (4) otplata vanjskog duga. Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i vlada nižih nivoa vlasti, u skladu sa utvrđenom formulom.

Udio prihoda sa jedinstvenog računa, u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstven račun i raspodjeli prihoda, a prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u F BiH raspodjeljuje se kako slijedi:

- 36,29% FBiH
- 51,23% kantonima

- 8,42% općinama
- 3,90% Direkciji za ceste
- 0,25 % finansiranje funkcija grada Sarajeva

Dio prihoda (51,23%) po temelju indirektnih poreza uplaćenih na poseban račun Budžeta FBiH pripada kantonima u skladu sa kriterijima (čl. 9 Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH) i formulama iz čl. 21., 23. i 24. istog zakona.

Dio prihoda (8,42%) po temelju indirektnih poreza uplaćenih na poseban račun Budžeta FBiH pripada općinama u FBiH. Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnim porezima se na godišnjem nivou određuje učešće svake pojedinačne općine u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza. Tako određeno učešće Općine Goražde u raspodjeli po godinama je bilo: za 2012.godinu stopa je 1,221%; u 2013.godini stopa učešća u raspodjeli je 1,199 %, u 2014.godini stopa učešća u raspodjeli je 1,029 %, u 2015.godini stopa učešća u raspodjeli je 1,179 % dok u 2016.godini stopa učešća je 0,806 % po istim kriterijima.

Iz navedenog evidentno je smanjenje stope učešća Općine Goražde u raspodjeli ukupnih sredstava u periodu od 2012-2014.godine, dok u 2015.godini imamo povećanje procenta u učešću u raspodjeli, a u 2016.godini znatno smanjenje.

3.1.1.2. Prihodi od indirektnih poreza

Značajan rast prihoda od indirektnih poreza (PDV-a) u Općini Goražde zabilježen je u 2011.godini i iznosio je 2.446.720,03 KM, kao i u 2008.godini i iznosio je 2.404.440,49 KM. U 2012.godini evidentan je pad istih i iznosio je 2.318.203,21KM. U 2013.godini došlo je do pada ovih prihoda i ostvareni su u iznosu od 2.153.096,03 KM. U 2014.godini došlo je do još većeg smanjenja prihoda po ovom osnovu i ostvareni su u iznosu od 1.937.553,15 KM. U 2015.godini došlo je do značajnijeg rasta prihoda po ovom osnovu i ostvareni su u iznosu od 2.419.991,08 KM.

Za prva tri mjeseca 2016.godine ostvareno je 387.770,03 KM, tako da je realno očekivati do kraja godine ostvarenje ovih prihoda u iznosu cca 1.600.000,00 KM, što predstavlja smanjenje ovih prihoda za cca 29,00% u odnosu na prva tri mjeseca 2015.godinu, što je posljedica smanjenja indexa učešća Općine Goražde u prihodima od indirektnih poreza na osnovu Uputstva o određivanju kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza na načinu raspoređivanja tih prihoda za 2016.godinu. U projekcijama za 2017.godinu i za naredne dvije godine Služba za finansije, trezor i privredu je predvidjelo minimalan rast ovih prihoda na temelju projekcija Federalnog Ministarstva finansija proslijeđenih posredstvom Ministarstva finansija BPK-a, te na osnovu izvršenja za prva tri mjeseca 2016.godinu, tako da bi u 2017.godini mogući iznos po ovom temelju bio oko 1.610.000,00 KM, u 2018.godini. 1.680.000,00 KM i u 2019.godini 1.700.000,00 KM.

3.1.2. Prihodi koji se prikupljaju od strane kantona

Pored prihoda od indirektnih poreza, općine participiraju u prihodima od direktnih poreza i to: porez na dobit; porez na dohodak i porezi od imovine, te u prihodima od taksu i naknada, neporeznih prihoda. Prikupljanje i raspodjela direktnih i drugih prihoda se vrši u skladu sa federalnim propisima, te prema kantonalnom Zakonu o pripadnosti javnih prihoda.

3.1.2.1. Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća (izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte, telekomunikacija, iz oblasti igara na sreću i zabavnih igara) predstavlja javni prihod i u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u BPK-a dijeli se u omjeru

50:50 % između Općine i Kantona. Procjenjuje se da će prihodi po ovom osnovu, (na temelju rasta za prva tri mjeseca) do kraja 2016. godine iznositi oko 300.000,00 KM. Za naredne tri godine ovi prihodi projicirani su na temelju mogućeg rasta ukupne privredne aktivnosti i poslovanja privrednih subjekata, tako da bi prihodi od navedenog poreza u 2017. godini bili oko 310.000,00 KM. Procjenjuje se da će ovaj iznos dalje lagano rasti u 2018.godini na iznos od 320.000,00 KM, a u 2019.godini na iznos od 330.000,00 KM.

3.1.2.2. Porez na imovinu

Porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica te porez na imovinu na motorna vozila predstavlja javni prihod i u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u BPK-a dijeli se u omjeru 50:50 % između Općine i Kantona. Procjenjuje se da će prihodi po ovom osnovu, (na temelju rasta za prva tri mjeseca) do kraja 2016. godine iznositi oko 250.000,00 KM. Za naredne tri godine ovi prihodi projicirani su tako da bi prihodi od navedenog poreza u 2017. godini bili oko 250.000,00 KM. Procjenjuje se da će ovaj iznos zadržati i u 2018. i 2019.godini.

3.1.2.3. Porez na dohodak

Porez na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima, se dijeli između kantona i općine. U Općini Goražde je ovaj omjer 65,54:34,46 u korist kantona. Ukupna procjena Općinskog prihoda do kraja 2016. godine iznosi oko 1.100.000,00 KM. Ovi prihodi projicirani su u skladu sa očekivanjima o kretanju bruto plaća, zaposlenosti i zaostalih obveza po ovom osnovu, ostvarenja za prva tri mjeseca tekuće godine, te privrednim kretanjima. Procjenjuje se da će ovaj prihod biti oko 1.110.000,00 KM u 2017.godini, a u naredne dvije godine (2018. i 2019.) 1.115.000,00 KM i 1.120.000,00 KM.

3.1.2.4. Prihodi od indirektnih prihoda koji pripadaju Direkciji cesta

Prihodi koji se u skladu sa zakonskim odredbama dijele između kantona i općine. Ovi prihodi projicirani su na bazi izvršenja za 2015.godinu i na bazi izvršenja za prva tri mjeseca tekuće godine. Za 2017.godinu projicirani su u iznosu od 250.000,00 KM, dok za naredne dvije godine ovi prihodi bi iznosili oko 255.000,00 KM u 2018.godini i 260.000,00 KM u 2019.godini.

3.2. Neporezni prihodi

Ova grupa prihoda planirana je na osnovu priliva ostvarenih u proteklom periodu. Za 2017.godinu projicirani su u iznosu od 2.136.430,00 KM. Za naredne dvije godine iznos ovih prihoda bi iznosio oko 2.149.900,00KM u 2018. i 2.164.950,00 KMu 2019.godini. Ova grupa prihoda podjeljena je na dvije skupine i to : skupinu nenamjenskih prihoda i skupinu namjenskih prihoda.

- U skupinu nenamjenskih neporeznih prihoda pobrojani su prihodi od finansijske i nematerijalne imovine; naknade i takse; prihodi od iznajmljivanja; neplanirane uplate kao i prihodi od pružanja javnih usluga. Za 2017.godinu projicirani su u iznosu od 550.000,00 KM. Ovi prihodi su projicirani na temelju očekivane privredne aktivnosti kao i na temelju dosadašnjih kretanja. Za naredne dvije godine iznos ovih prihoda bi iznosio oko 550.000,00 KM u 2018. i u 2019.godini.

- U skupinu namjenskih neporeznih prihoda pobrojane su cestovne naknade i posebne naknade čije su projekcije nadalje obrazložene.

3.2.2. Cestovne naknade

Naknade za upotrebu cesta za vozila pravnih lica i građana, koje se u skladu sa zakonskim odredbama dijele između kantona i općine. Ove naknade planirane su na bazi izvršenja za 2015.godinu i na bazi izvršenja za prva tri mjeseca tekuće godine. Za 2017.godinu projicirane su u iznosu od 105.000,00 KM, dok za naredne dvije godine ovi prihodi bi iznosili oko 110.000,00 KM u 2017.godini i u 2018.godini.

3.2.3. Posebne naknade

Prihodi od posebnih naknada (namjenski prihodi) uključuju: prihodi od iznajmljivanja javnih površina, naknade po osnovu prirodnih pogodnosti-rente, vodne naknade, naknade za korištenje podataka i vršenja usluga iz oblasti katastra, naknade za korištenje šuma, općinske komunalne naknade, posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, prihodi od uplata stranaka za komisije. U okviru ove skupine su i neporezni prihodi (vlastiti prihodi) javnih ustanova. Ove naknade projicirane su na temelju godišnjeg priliva prihoda ostvarenih u protekom periodu. Za 2016.godinu projicirani su u iznosu od 1.586.430,00 KM, a za 2017.godinu 1.599.900,00 KM i za 2018.godinu 1.614.950,00 KM.

U Tabeli: Pregled prihoda za period 2014 -2019.godina dat je analitički plan gore navedenih posebnih naknada po godinama.

Za ove vrste prihoda, potrebno je da budžetski korisnici iz čije nadležnosti se odnose pojedine vrste prihoda, prilikom dostavljanja svojih zahtjeva za izradu Nacrta budžeta, dostave svoje prijedloge za planom istih kao i rashode koji će se realizovati iz pojedine vrste prihoda.

3.3. Tekući transferi i kapitalni primici

Planiranje tekućih transfera i kapitalnih primitaka koji se doznavaču sa viših nivoa vlasti je veoma teško jer zavisi od stanja situacije budžeta na višim nivoima, a samim tim mogućnosti doznavačavanja transfera i kapitalnih primitaka u praćenju realizacije projekata koji se realizuju na općinskom nivou. Ovi prihodi projicirani su na temelju godišnjeg priliva prihoda ostvarenih u proteklom periodu odnosno na osnovu izvršenja za 2015.godinu.

U Tabeli: Pregled prihoda za period 2014. - 2019.godina dat je analitički plan gore navedenih tekućih transfera i kapitalnih primitaka po godinama.

Ukupni prihodi Općine

Na temelju već navedenog, procjenjuje se da će Općina Goražde u 2017. godini imati na raspolaganju ukupno cca 3.831.000,00 KM poreznih i neporeznih prihoda bez posebnih naknada i prihoda i naknada od cesta. U slijedećoj tabeli prikazani su ostvareni porezni i neporezni prihodi u periodu 2014. – 2015., plan istih za 2016.godinu i projekcije poreznih, neporeznih prihoda, posebnih naknada, tekućih transfera i kapitalnih primitaka općine za period 2017. - 2019. godinu.

U ukupnim prihodima prikazani su i prihodi tri javne ustanove u grupi posebnih naknada, tekućih transfera i kapitalnih primitaka i iz istih će se finansirati njihovi vlastiti rashodi. U 2017.godini projicirani su u iznosu od 620.530,00 KM, u 2018.godini u iznosu od 639.000,00 KM i u 2019.godini u iznosu od 658.050,00 KM.

Tabela: Pregled prihoda za period 2014 - 2019.godine

	Izvršenje 2014.godine	Izvršenje 2015.godine	Plan 2016.godine	Projekcije 2017.godine	Projekcije 2018.godine	Projekcije 2019.godine
A. Porezni prihodi	3.581.240,91	4.028.362,05	3.993.400,00	3.281.000,00	3.321.000,00	3.351.000,00
Prihodi od indirektnih poreza - PDV	1.937.553,15	2.419.991,08	2.440.000,00	1.610.000,00	1.680.000,00	1.700.000,00
Porez na dobit	205.172,96	255.849,54	236.000,00	310.000,00	275.000,00	280.000,00
Porez na dohodak	1.209.285,81	1.097.874,97	1.091.600,00	1.110.000,00	1.115.000,00	1.120.000,00
Porez na imovinu	224.143,11	250.500,86	223.500,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Ostali porezni prihodi	5.085,88	4.145,60	3.300,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00
B. Neporezni prihodi	569.412,85	697.044,20	422.600,00	550.000,00	550.000,00	550.000,00
Ukupno porezni i neporezni prihodi (A +B)	4.150.653,76	4.828.266,72	4.416.000,00	3.831.000,00	3.916.000,00	3.951.000,00
C. Porezni prihodi koji pripadaju direkciji cesta	251.170,16	273.845,97	240.000,00	250.000,00	255.000,00	260.000,00
D. Cestovne naknade	106.015,25	102.860,47	100.000,00	105.000,00	110.000,00	110.000,00
E. Posebne naknade (E₁+E₂+...+E₁₀)	1.782.957,00	1.513.867,85	2.202.730,00	1.586.430,00	1.599.900,00	1.614.950,00
E ₁ . Prihodi od iznajmljivanja javnih površina	141.800,26	126.643,08	140.000,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00
E ₂ . Naknade po osnovu prirodnih pogodnosti-rente	1.063.262,30	637.373,76	600.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
E ₃ . Vodne naknade	123.520,52	179.615,68	180.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00
E ₄ . Naknade za korištenje podataka i vršenja usluga iz oblasti katastra	116.380,40	110.002,13	90.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
E ₅ . Naknade za korištenje šuma	0,00	0,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
E ₆ . Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	177.638,40	130.716,08	347.900,00	160.900,00	160.900,00	160.900,00
E ₇ . Prihodi od uplata stranaka za komisije	80.545,48	94.969,20	65.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00
E ₈ . Naknada za izgradnju i održavanje skloništa	9.852,44	18.374,39	37.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00
E ₉ . Općinske komunalne naknade	69.957,20	216.173,53	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
E ₁₀ Neporezni prihodi Javnih ustanova	0,00	0,00	532.830,00	432.530,00	433.700,00	461.050,00
F. Tekući transferi i kapitalni transferi i kapitalni primici (F₁ +...+F₄)	762.693,28	882.979,00	2.513.000,00	1.013.000,00	1.018.000,00	1.022.000,00
F ₁ Tekući transfer	664.541,26	679.779,00	825.000,00	625.000,00	625.000,00	625.000,00
F ₂ Tekući transferi Javnih ustanova	0,00	0,00	18.000,00	13.000,00	14.000,00	15.000,00
F ₃ Kapitalni transferi i Kapitalni primici	98.152,02	203.200,00	1.500.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
F ₄ Kapitalni transferi Javnih ustanova	0,00	0,00	170.000,00	175.000,00	179.000,00	182.000,00
Ukupno (A+B++C+D+E+F)	7.053.489,45	7.498.959,54	9.472.730,00	6.785.430,00	6.898.900,00	6.957.950,00

Rizici po projekcije prihoda

Najveći rizik po projekcije prihoda naveden u ranijem tekstu je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva ekonomskog rasta. Porezni prihodi zavise od unapređenja usklađenosti BiH institucija i entiteta sa jedne strane i svih nivoa vlasti unutar Federacije pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza. Isto tako rizici ostvarenja jesu i povećan povrat PDV-a od predviđenog, nepredviđene

promjene poreznih politika (promjene koeficijenata raspodjele indirektnih poreza, nepredviđene promjene i dr.), makroekonomske pretpostavke, razvoj drugih događaja (promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.).

4. UPRAVLJANJE POTROŠNJOM

4.1. Zahtjevi budžetskih korisnika

Projekcije odnosno prijedlozi onih Budžetskih korisnika koji su dostavili svoje prijedloge (koje smo naveli u uvodnom djelu) kao i projekcije dva budžetska korisnika (Služba za prostorno uređenje, stambeno –komunalne poslove i raseljena lica, Kabinet Načelnika) koji nisu dostavili svoje zahtjeve, već za koje je Služba za finansije, trezor i privredu projicirala tekuće troškove na bazi plana za 2016.godinu bez namjenskih troškova za sve tri godine, ne planirajući tekuće i kapitalne transfere, dati su u tabelarnom pregledu po glavnim grupama rashoda kako slijedi. U tabelarnom pregledu po glavnim grupama uključene su i projekcije rashoda tri javne ustanove i za 2017.godinu projicirane su u iznosu od 1.430.990,00 KM, za 2018.godinu u iznosu od 1.450.790,00 KM i za 2019.godinu u iznosu od 1.481.490,00 KM.

Tabela: Pregled projekcije/prijedloga budžetskih korisnika

Vrsta rashoda/godina	2017.godina	2018.godina	2019.godina
Plaće i naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavca	3.738.610,00	3.846.820,55	3.965.360,00
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.659.610,00	1.730.631,65	1.767.450,00
Tekući transferi	734.000,00	820.900,00	820.130,00
Kapitalni transferi	70.000,00	70.000,00	70.000,00
Izdaci za kamate	600,00	0,00	0,00
Kapitalni izdaci	546.910,00	423.200,00	430.050,00
UKUPNO	6.749.730,00	6.891.552,20	7.052.990,00

4.2. Smjernice i ograničenje za dostavljanje zahtjeva za izradu nacrtu budžeta

Prilikom projekcija rashoda za naredne tri godine, uvažavajući date projekcije prihoda Službe za finansije, trezor i privredu, rashodi budžetskih korisnika (koji se odnose na plate i naknade, izdatke za materijal i usluge, tekuće i kapitalne transfere te kapitalne izdatke koji će se realizovati iz Budžeta općine Goražde) trebali bi se kretati u granicama projekcije poreznih i neporeznih prihoda odnosno u granicama iznosa od cca 3.830.000,00 KM. Ako na ovaj iznos dodamo projekciju tekućih transfera od kantona, koji su neizvršene, ograničenje budžetskih korisnika za gore navedene osnove bi se trebalo kretati u granicama iznosa od cca 4.430.000,00 KM.

Ako uzmemo izvršenje rashoda svih budžetskih korisnika za 2015.godinu za plate, naknade troškova zaposlenih i doprinosi izvršenje je iznosilo 2.744.421,38 KM, za izdatke za materijal i usluge (bez namjenskih rashoda) 1.136.774,99 KM, za tekuće transfere (bez namjenskih rashoda) 1.400.163,55 KM i za kapitalne transfer i kapitalne izdatke (bez namjenskih rashoda) 57.761,96 KM. U okviru iznosa tekućih transfera uključen je i iznos tekućih transfera koji je dat prema tri javne ustanove, koji su od 01.01.2016.godine prešle na trezor općine, u iznosu od 677.686,90 KM. Ukupan iznos po navedenim rashodima za 2015.godinu je iznosio 5.339.121,88 KM.

Na osnovu navedenog zahtjevi budžetskih korisnika za izradu Nacrta Budžeta za 2017.godinu koji se odnose na plate, naknade zaposlenih, doprinose bi se trebali kretati u granicama izvršenja za 2015.godinu sa maksimalnim uštedama ako je i gdje je god to moguće. Zahtjevi za izdatcima za materijal i usluge bi se trebali kretati u granicama izvršenja za 2015.godinu umanjenim za 10 % gdje je god to moguće. Zahtjevi za izdatke za tekuće transfere te kapitalne transfer i kapitalne izdatke koji se realizuju iz poreznih i neporeznih prihoda i tekućih transfera sa viših nivoa bi se trebali kretati u finansiranju samo onog što je u nadležnosti Općine, te uz maksimalno smanjenje za ovom vrstom finansiranja uz obavezno navođenje izvora finansiranja za ovim vrstama izdataka, jer prema projekcijama nema sredstava za ovu namjenu, izuzev ako ne dođe do povećanja tekući transferi sa viših nivoa vlasti .

Zahtjevi javnih ustanova za sredstvima iz budžeta bi se trebal kretati na bazi izvršenja za 2015.godinu uz što veće smanjenje svojih zahtjeva ako je to moguće.

Iz projekcija posebnih naknada i prihoda i naknada od cesta trebali bi se u istom iznosu planirati i rashodi za te svrhe kao što su: rashodi iz oblasti katastra koji se realizuju iz namjenskih prihoda po osnovu naknade za korištenje podataka i vršenja usluga iz oblasti katastra, rashodi iz oblasti Civilne zaštite koji se realizuju iz posebnih naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, rashodi za usluge popravki i održavanja cesta koji se realizuju iz cestovnih naknada i prihoda koji pripadaju direkciji cesta.

Iz ostalih posebnih naknada kao što su prihodi od iznajmljivanja javnih površina, naknade po osnovu prirodnih pogodnosti-rente, vodne naknade, naknade za korištenje šuma, prihodi od uplata stranaka za komisije trebali bi se realizovati oni rashodi na osnovu kojih se i ubiraju ova vrsta naknada kao i oni rashodi koji se mogu realizovati iz ove vrste posebnih naknada kao što je ulaganje u infrastrukturu ali sve u granicama planiranih sredstava za te namjene.

Iz vlastitih prihoda javnih ustanova trebali bi se realizovati njihovi rashodi a sve u granicama realizacije istih.

Što se tiče projekata koji bi se trebali realizovati u periodu od 2017. - 2019. godine, a pošto svi budžetski korisnici nisu dostavili svoje prijedloge konkretni projekti koji će se finansirati iz budžeta biće utvrđivani prilikom izrade budžeta za svaku godinu pojedinačno. Na osnovu toga i budžetski korisnici bi trebali prilikom dostavljanja svojih zahtjeva za izradu Nacrta Budžeta za 2017.godinu u dijelu koji se odnosi na kapitalne izdatke vezane za projekte koji će se realizovati navesti i izvor finansiranja tih projekata.

Shodno naprijed navedenom, svi budžetski korisnici prilikom dostavljanja svojih zahtjeva za izradu Nacrta budžeta Općine Goražde za 2017.godinu bi se trebali pridržavati gore navedenih smjernica i ograničenja, a sve u cilju što kvalitetnije izrade nacrta budžeta za 2017.godinu.

SLUŽBA ZA FINANSIJE, TREZOR I PRIVREDU